

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

**«АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ»**

**Екологія, охорона навколишнього середовища
та збалансоване природокористування:
освіта – наука – виробництво**

20 жовтня 2022 року

**Біла Церква
2022**

УДК 37:63:001:502/504

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Мерзлов С.В., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Мірзоєв Т. К., канд. с.-г. наук.

Аріас Р., д-р філософії.

Гассемі Нейжад Ж., д-р філософії.

Мельниченко О.М., д-р с.-г. наук.

Слободенюк О.І., канд. біол. наук.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту. Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування: освіта – наука – виробництво: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 20 жовтня 2022 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2022. – 63 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

ГРИНЕВИЧ Н.Є., д-р вет. наук, професор

ОСАДЧА Ю.В., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

kuzmenko181094@gmail.com

ТЕХНОЛОГІЯ ВОДОПІДГОТОВКИ ПІД ЧАС ІНКУБАЦІЇ *ACIPENSER RUTHENUS* В УМОВАХ ТОВ «СКВИРАПЛЕМРИБГОСП»

Acipenser Ruthenus – єдиний прісноводний представник осетрових риб в іхтіофауні України. Зміни гідрологічного, хімічного та біологічного режимів річок, що виникли внаслідок гідротехнічного будівництва, спричинили різке скорочення чисельності стерляді, в результаті чого вона в Україні опинилася на межі вимирання і занесена до Червоної книги України. Особливо помітно постраждали популяції стерляді у зв'язку з погіршенням умов для їх природного відтворення. Зважаючи на це, найбільш ефективним заходом, є відтворення стерляді в штучних умовах.

Ключові слова: стерлядь, плідники, ікра, інкубація, відтворення, гідрохімія, ембріональний розвиток.

В Київській області одним із найбільших ставових господарств є ТОВ «Сквираплемрибгосп». Рибгосп побудований на річках Кам'янка та Берез'янка, він включає нагульні, вирощувальні і зимувальні ставки та інкубаційний цех. Інкубаційний цех забезпечується чистою водою яка, попередньо профільтрувавшись, надходить у резервуар ємністю 3000л.

Перепад між інкубаційним цехом та каналом з якого надходить вода складає 1,5 м, що забезпечує її самоплив. Бак з водою оснащений водонагрівачами та терморегулятором Овен 2ТРМ1, що вимірює, реєструє та регулює температуру теплоносіїв (водонагрівачів). Вода з інкубаційного цеху відводиться у канал. В інкубаційному цеху є чани для утримання плідників, та лотки у яких підросшують личинку.

Інкубація ікри відбувається у апаратах горизонтального та вертикального типу. У ТОВ «Сквираплемрибгосп» використовують апарати вертикального типу Вейса та «Амур»; горизонтального – апарати «Осетр».

Роботи з штучного відтворення стерляді розпочинаються з моменту настання стійкої температури води 11–12°C (оптимум – 13–15°C). Завершальний період одержання зрілих статевих продуктів від плідників супроводжується підвищенням температури води до 16–17°C. Для стимулювання дозрівання плідників використовують синтетичний негормональний препарат Нерестин–5. В роботі з самками застосовуємо дві ін'єкції, з самцями – одну ін'єкцію. Загальна доза Нерестину – 5 для самок становить 0,4–0,5мл/кг маси плідників, для самців – 0,2–0,25мл/кг. Відібраних плідників до початку ін'єктування протягом 1,5–2дів витримуємо у лотках з постійною проточністю води, без годівлі, на цьому етапі оптимальна температура – 13–14°C. У лотках самок і самців розділяємо на групи по 10, 20, 30 екз. в кожній. Рибу з кожної групи ін'єктуємо з інтервалом 2–3год. Приблизний інтервал у ін'єкціях між групами зберігається і до початку дозрівання риб, що дозволяє більш якісно провести роботи з відбору зрілих статевих продуктів у самок і самців. Ін'єктування самців (у зв'язку із більш швидким їх дозріванням) доцільно виконувати через кілька годин після вирішальної ін'єкції самкам. Тривалість дозрівання плідників змінюється залежно від температури води. За температури води 12–13°C овуляція ікри може відбуватись через 36–48год. після ін'єктування риб. З підвищенням температури води до 15–16°C цей процес скорочується до 20–30 годин. Певні корективи в тривалість дозрівання риб можуть вносити коливання температури води в період після ін'єкційного витримування плідників. Зниження температури води негативно позначається на ході дозрівання риб – затримує овуляцію.

Хімічний аналіз води що надходить до інкубаційного цеху представлено у табл. 1

Таблиця 1 – Хімічний аналіз води що надходить до інкубаційного цеху

Показник якості води	Одиці виміру	Вміст речовини	Показник якості води	Одиці виміру	Вміст речовини
Температура	°С	12	Залізо загальне, Fe ²⁺³⁺	мг Fe/см ³	0,9
Завислі речовини	мг/см ³	17,0	Гідрокарбонати, HCO ₃ ⁻	мг/см ³	298
Розчинений кисень, O ₂	мг/см ³	10,6	Сульфати, SO ₄ ²⁻	мг/см ³	101
Вільний аміак, NH ₃	мг/см ³	0,01	Хлориди, Cl ⁻	мг/см ³	144
Двоокис вуглецю, CO ₂	мг/см ³	6,7	Кальцій, Ca ⁺	мг/см ³	150
Сірководень, H ₂ S	мг/см ³	відсутній	Магній, Mg ²⁺	мг/см ³	21,3
Водневий показник води, рН		7,5	Натрій + Калій, Na ⁺ +K ⁺	мг/см ³	183,8
Амонійний азот, NH ₄ ⁺	мг N/см ³	0,4	Загальна твердість	мг-екв/см ³	5,8
Нітрити, NO ₂ ⁻	мг N/см ³	0,07	Мінералізація	мг/см ³	1150
Нітрати, NO ₃ ⁻	мг N/см ³	0,4	Залізо загальн, Fe ²⁺³⁺	мг Fe/см ³	0,9
Фосфати, PO ₄ ³⁻	мг P/см ³	0,01	Гідрокарбонати, HCO ₃ ⁻	мг/см ³	298

Особлива увага, на господарстві, під час інкубації приділяється водопідготовці і її якості. Вода, що поступає, повинна бути певної якості: рН – не вище 7,5–8,0 і не нижче 6,5; окисленість не вище 5–15мгО₂/л; вміст кисню біля витоку не нижче 6–8мг/л.

Отже, технологія водопідготовки під час інкубації (*Acipenser ruthenus*) в умовах ТОВ «Сквираплемрибгосп» відповідає нормативам і є сприяє високому відсотку виходу здорової передличинки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гринжєвський М. В. Інтенсифікація виробництва продукції аквакультури у внутрішніх водоймах України. К.: Світ, 2000. 190 с.
2. Гринжєвський М.В., Андрущенко А.І., Третяк О.М., Грициняк І.І. Основи фермерського рибного господарства. За ред. М. В. Гринжєвського. К.: Світ, 2000. 340 с.
3. Шерман І.М., Шевченко В. Ю., Корнієнко В.О., Ігнатов О. В. Екологотехнологічні основи відтворення і вирощування молоді осетроподібних. Херсон: Олді-плюс, 2009. 348 с.
4. Оцінка ефективності використання різних стимуляторів нерестового стану в умовах штучного відтворення стерляді (*Acipenser ruthenus L.*) / Коваленко В. О та ін. Рибогосподарська наука України. 2015. № 3 (33). С. 77–90.

УДК 619:597/599.591.41

ДУНАЄВСЬКА О.Ф., д-р біол. наук
СОКУЛЬСЬКИЙ І.М., канд. вет. наук
Поліський національний університет

МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СЕЛЕЗІНКИ РИБ

Особливостями будови селезінки сома є наявність меланомакрофагальних центрів, відносна маса селезінки не перевищує 0,1 %, відносна площа червоної пульпи в 3,2 рази перевищує площу білої пульпи.

Ключові слова: селезінка, морфологія, сом звичайний, гістологічні дослідження.

Селезінка – це багатофункціональний орган кровотворення та імунного захисту. Під дією різних несприятливих факторів порушується будова селезінки, змінюється взаємозв'язок імунотетентних клітин. З функціонально-морфологічними особливостями селезінки пов'язано різноманіття її структурних змін під впливом біотичних і абіотичних чинників природного середовища, за патологічних процесів. Морфологічний стан селезінки залежить від метаболічних порушень в організмі, дії антропогенних факторів: фізичних, екологічних, хімічних. Зокрема, відомо, що забруднення водойм сполуками неорганічного азоту призводить до збільшення вмісту

ЗМІСТ

Khomiak O.A., Marchuk V.V. Giant freshwater shrimp (<i>Macrobrachium Rosenbergii</i>) as a prospective object of aquaculture in Ukraine.....	3
Додурич В.В., Ясінецька І.А., Кушнірук Т.М. Формування регіональних особливостей використання земель сільських територій в ринкових умовах.....	5
Кушнірук Т.М., Ясінецька І.А., Додурич В.В. Управління земельними ресурсами і землекористуванням в Україні в умовах нових земельних відносин.....	6
Ясінецька І.А., Кушнірук Т.М., Додурич В.В. Основи державного адміністрування використання та охорони земель.....	8
Рудик-Леуська Н.Я., Климковецький А.А., Ванденко О.І. Гідрохімічний стан водойм Харківського масиву м. Києва.....	9
Воробйов В.І., Рудюк Ю.С., Дубовий В.І. Агроекологічна оцінка та добір рослин озимих зернових культур за різних строків сівби в ґрунтових ваннах.....	11
Гриневиц Н.Є., Осадча Ю.В. Санітарний контроль під час інкубації ікри осетрових.....	13
Гриневиц Н.Є., Осадча Ю.В. Технологія водопідготовки під час інкубації (<i>Acipenser Ruthenus</i>) в умовах ТОВ «Сквираплемрибгосп».....	14
Дунаєвська О.Ф., Сокульський І.М. Морфологічно-функціональні особливості селезінки риб.....	15
Жарчинська В.С., Гриневиц Н.Є. Значення органолептичних показників води у технології утримання та вирощування австралійського червоноклешневого рака <i>Cherax Quadricarinatus</i> (Vonmartens, 1868).....	17
Коваленко Б.Ю., Кисельова О.М., Рудаков Д.А. Транспортування риби в стані анестезії.....	18
Ляшинська О.В., Холоденко І.В., Канюк А.В., Дубовий В.І. Ефективність використання мулових мас осадів стічних вод при вирощуванні сільськогосподарських культур.....	20
Макаренко А.А., Рудик-Леуська Н.Я., Шевченко П.Г. Живлення однорічок та тріліток гібриду білого із строкатим товстолобів Косівського водосховища.....	21
Назаренко С.М. Вивчення сезонної динаміки розподілу бактерій по акваторії рибницького ставу.....	22
Назаренко С.М. Вплив гідрохімічного режиму дослідних ставів на ріст і показники маси тіла риби.....	25
Присяжнюк Н.М. Живлення і кормові взаємовідношення <i>Alburnus alburnus</i> у Кременчуцькому водосховищі.....	26
Савицький О.Л., Трофимчук А.М. Використання сучасних засобів для спостережень за біотою в об'єктах заповідного фонду.....	28
Сенчук М.М. Індустріальне вирощування гідробіонтів.....	30
Слюсаренко А.О. Технологічні операції вирощування риби за інтеграції із водоплавною птицею в умовах фермерських господарств.....	31
Олешко В.П., Жорова А.В. Визначення якості поверхневих вод руслових ставів басейну річки Рось за допомогою гідробіологічного аналізу.....	33
Веред П.І. Корекція складу субстрату для вермікультування додаванням органічних відходів.....	34
Герасименко В.Ю., Розпутній О.І., Перцьовий І.В., Бабань В.П., Скиба В.В. Поводження радіонуклідів Cs-137 і Sr-90 у ґрунті південної частини Київської області 36 років після аварії на ЧАЕС.....	36
Перцьовий І.В., Розпутній О.І., Герасименко В.Ю., Скиба В.В., Бабань В.П. Оцінка стану управління побутовими відходами в Україні.....	38
Розпутній О.І., Перцьовий І.В., Скиба В.В., Герасименко В.Ю., Бабань В.П. Екологічна безпека як складова у підготовці фахівців за спеціальністю 101 «Екологія» для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти.....	40
Трофимчук А.М. Антропогенний вплив на чисельність китів.....	42
Фотіна Т.І., Петров Р.В., Фотіна О.О. Епідеміологічна ситуація за описторхозу в Сумській області.....	43
Хом'як О.А. Лин (<i>Tincatinca</i>) як перспективний об'єкт аквакультури України.....	45
Шулько О.П. Шляхи впровадження екологізації тваринництва.....	47
Ярмошенко Ю.Г., Березовський А.В. Оцінка безпечності та якості м'яса коропа за філометроїдозу.....	48
Стадник М.М., Гриневиц Н.Є. Сучасні проблеми сільського господарства України та можливості шляхи їх вирішення.....	50
Мазур Т.Г. Радіозахисне харчування як аліментарна профілактика дії на організм людини іонізуючого випромінювання.....	52
Бітюцький В.С., Цехмістренко С.І., Демченко О.А., Цехмістренко О.С., Мельниченко Ю.О. Епігенетичні ефекти різних форм селену.....	54
Ревницька У.С. Рівняння балансу в екології.....	56